

Lastensuojelun sijaishuollon palveluiden hankinta

Elämänkaarilautakunta 05.03.2025 § 6

Valmistelija Lastensuojelun tulosaluejohtaja Taija Ylätalo, puh. 040 507 5442, taija.ylatalo@omahame.fi

Selostus Lastensuojelulain mukaan sijaishuollolla tarkoitetaan huostaanotetun, kiireellisesti sijoitetun tai lastensuojelulain 83 §:ssä tarkoitetun väliaikaisen määräyksen nojalla sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Lapsen sijaishuolto voidaan järjestää perhehoitona, ammatillisena perhekotihoitona, laitoshoitona tai muulla lapsen tarpeiden edellyttämällä tavalla.

Lapsi voidaan sijoittaa kodin ulkopuolelle myös avohuollon tukitoimena yksin tai perheen kanssa. Avohuollon tukitoimena tapahtuva sijoitus on rajattu, tuen tarvetta arvioiva tai kuntouttava jakso. Se on suunnitelmallinen tukitoimi, joka järjestetään asiakassuunnitelmassa tarkoitetulla tavalla (LsL 37§). Lapsi sijoitetaan ensisijaisesti yhdessä hänen vanhempansa, huoltajansa tai muun hänen hoidostaan ja kasvatuksesta vastaavan henkilön kanssa. Koko perheen sijoitus voi tapahtua laitoksessa tai sitä voidaan järjestää perhehoidossa.

Jälkihuollon asiakassuunnitelmassa voidaan sopia tuesta nuoren itsenäiseen elämiseen siirtymiseksi jälkihuollon sijoituksella sijaishuoltopaikkaan tai sijoituspaikan yhteydessä olevaan tukiasuntoon tai muuhun tuettuun asumiseen. Jälkihuollossa olevalle nuorelle voidaan tarjota myös muita tukipalveluita itsenäistymisen tueksi.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue kilpailuttaa sijaishuollon ja osan jälkihuollon palveluista yhteistyössä Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen nykyinen puitesopimuksen optiovuosi päättyy 31.12.2025.

Sijaishuollon kilpailutuksessa tullaan hankintamenettelyn perustamisvaiheessa kilpailuttamaan seuraavat sijaishuollon palvelut;

1. Laitosmuotoinen perhekuntoutus sisältäen ensikotipalvelun
2. Lastensuojelun laitospalvelut
  - perustaso
  - erityistaso
  - vaativa taso sisältäen erityisen huolenpidon
3. Ammatillinen perhekotihoito
4. Toimeksiantosuhteinen perhehoito

Kanta-Hämeen hyvinvointialue ei osallistu toimeksiantosuhteisen perhehoidon osuuden kilpailuttamiseen. Kanta-Hämeessä pystytään vastaamaan perhehoidon tarpeeseen perhehoitoyksikkö Kanervassa käytettävissä olevilla perhehoitajilla. Tavoitteena on edelleen vahvistaa perhehoitoa ja heille tarjottavaa tukea, jotta voimme vastata sijoitettavien lasten tarpeisiin entistä paremmin.

Laitosmuotoisen perhekuntoutuksen kokonaisuuteen tulemme kilpailutuksessa sisällyttämään myös ensikotipalvelun tarjoamisen. Laitospalveluiden osalta vaativa taso sisältää erityisen huolenpidon (LsL 71§) palvelun tarjoamisen. Tällä hetkellä erityinen huolenpito on järjestetty suorahankintana. Laitospalveluiden palvelukuvauksessa tullaan kuvaamaan myös tarve ja sisältö jälkihuollon sijoituksille ja muulle tukityölle sijaishuollon päättymisen jälkeen. Jälkihuollon palvelukokonaisuuden tarjoaminen ei ole ehto osallistua kilpailutukseen vaan se tullaan huomioimaan mahdollisuutena tarjota kyseistä palvelua. Lisäksi laitospalveluiden kokonaisuudessa tullaan todennäköisesti huomioimaan myös kiireellisten sijoitusten vastaanottaminen erikseen. Kanta-Hämeessä kiireelliset sijoitukset tehdään Mäkikujan perhetukikeskukseen, mutta joudumme muutamia kertoja vuodessa hankkimaan kiireellisen sijoituksen palvelun yksityisiltä palveluntuottajilta, joten tämän kokonaisuuden huomioiminen osana kilpailutusta on tarkoituksenmukaista.

Sijaishuollon kilpailutuksen toteuttamiseksi on perustettu eri palveluille omat työryhmänsä ja palvelukuvausten tulisi olla valmiita huhtikuun loppuun mennessä. Tämän jälkeen vahvistuu palveluiden tarkempi sisältö.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue on tehnyt sijaishuollon tuotantotapa-analyysin osana oman sijaishuollon kehittämistä ja kilpailutuksen valmistelun näkökulmasta. Kilpailutuksen näkökulmasta sijaishuollon palvelut tulee kilpailuttaa jo sen vuoksi, että lastensuojelulla on kolme omaa lastensuojelulaitosta, jotka eivät vastaa hyvinvointialueen sijaishuollon tarvetta. Sijaishuollon järjestäminen on suurimmaksi osaksi palveluiden ostamisen varassa. Analyysin perusteella tarve on erityistason lastensuojelulaitossijoituksille ja suurimmat sijaishuollon kustannukset tulevat näistä sijoituksista. Jälkihuollon palveluiden huomioiminen tässä kilpailutuksessa vähentää huomattavasti suorahankintaa.

Tuotantotapa-analyysi on esityksen liitteenä.

Kilpailutuksen periaatteet

- * Sijoitettu lapsi tai perhe on yhdenvertaisessa asemassa suhteessa muihin samaan yksikköön sijoitettuihin riippumatta siitä, mikä hyvinvointialue vastaa sijaishuollon järjestämisestä ja toteuttamisesta.
- * Sijaishuollolla on yhtenäiset tavoitteet ja vaatimukset palveluntuottajia kohtaan.
- * Yhteinen kilpailutus helpottaa palveluntuottajien toimintaa, kun sopimukset ja palvelukuvaukset ovat samanlaisia.
- * Kilpailutuksella pyritään vaikuttamaan isompana toimijana kilpailutettavien palveluiden kustannuksiin.
- * Sijaishuollon valvonta helpottuu sekä valvonnan että palveluntuottajan näkökulmasta.

Hankintamenettely

Hankinta on julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) luvun 12. mukainen liitteen E sosiaali- ja terveyspalveluja koskeva hankinta. Sote- ja muissa erityisissä palveluhankinnoissa hankintayksiköllä on laaja hankintavalta sen suhteen, minkälaisista menettelyistä se haluaa käyttää hankinnan kilpailuttamisessa.

Hankintayksikkö voi käyttää myös sellaista menettelyä, jonka se on itse määritellyt.

Hankintatoimi on arvioinut, että tämän hankinnan tavoitteiden toteuttamiseksi hankintamenetelmäksi soveltuu parhaiten hankintalain (1379/2016) mukainen dynaamisen hankintamenettelyn kaltainen menettely. Menettelyssä muodostetaan sijaishuollon palvelujen toimittajarekisteri, johon hyväksytään jatkuvalla hakumenettelyllä uusia palveluntuottajia, jotka täyttävät palveluntuottajalle määritellyt soveltuvuusvaatimukset ja muut mahdolliset palveluntuottajaa koskevat vaatimukset. Toimittajarekisterin sisällä tehdään sisäisiä kilpailutuksia tarpeen mukaan. Hankintamenettelyn sisäisiin kilpailutuksiin voidaan ottaa uusia hankinnan kohteeseen kuuluvia palvelutuotteita tarpeen mukaan. Ensimmäinen sisäinen kilpailutus koskee edellä esitettyjä palveluja. Hankittavien palvelujen sisällöt vastaavat hyvinvointialueiden yhdessä laatimia palvelukuvauksia.

Palvelua hankitaan asiakaskohtaisesti kulloisenkin tarpeen mukaan. Hankintayksikkö ei sitoudu tiettyihin hankintamääriin. Maantieteellisistä rajauksista ja muista yksityiskohdista kilpailutuksen suhteen käymme vielä keskustelua, ja nämä tulevat tarkentumaan kevään aikana. Sopimuskausi tarkentuu prosessin edetessä.

Hankinnan arvo

Kanta-Hämeen osalta hankinnan ennakoitu arvo (laskettuna neljän vuoden mukaan) on n. 100 milj. euroa.

Toimialajohtajan/ perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelut päätösesitys

Elämäkaarilautakunta päättää esittää aluehallitukselle, että se käynnistää lastensuojelun sijaishuollon palveluiden hankinnan valmistelun yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen ja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa siten, että uudet sopimukset astuvat voimaan 1.1.2026 alkaen.

Pöytäkirja tämän pykälän osalta tarkastetaan 6.3.2025.

Päätös

Elämäkaarilautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Lastensuojelun tulosaluejohtaja Taija Ylätalo ja palvelupäällikkö Eija Luodes olivat asiantuntijoina kokouksessa läsnä esittelemässä lastensuojelun sijaishuollon palveluiden hankintaa, ja he poistuivat kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Lauri Siukola poistui tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Tämän asian käsittelyn jälkeen pidettiin kokoustauko.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Selostus	Elämänkaarilautakunnasta on tullut aluehallituksen päätettäväksi asia koskien lastensuojelun sijaishuollon palveluiden hankintaa. (MP-K)
Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys	Aluehallitus päättää käynnistää lastensuojelun sijaishuollon palveluiden hankinnan valmistelun yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen ja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa siten, että uudet sopimukset astuvat voimaan 1.1.2026 alkaen.
Päätös	
Täytäntöönpano	päätösote / tulosaluejohtaja Taija Ylätalo
Muutoksenhaku	Ei muutoksenhakuoikeutta